

УДК 75.03(Гонтарів)

Олександр Садовський

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0003-1399-4158

DOI 10.24139/2312-5993/2019.10/314-323

ХУДОЖНИК-ПЕДАГОГ ВІКТОР ГОНТАРІВ

Варто відмітити те, що художник-академік, написавши багато художніх творів, які експонувалися в найпрестижніших залах в Україні і далеко за її межами, художник завоював величезний авторитет у мистецьких колах українського простору, лауреат Державної премії і Золотої медалі Академії мистецтв, він, як людина з оригінальним композиційним мисленням і непересічним талантом, віддавав свій досвід і талант своїм учням. Працюючи з ними, учитель досягав якісного творення, яке відповідає всім вимогам сьогодення, а головне, суто професійного звучання композиції, що виходить почуттєвою і змістовною. Твори, які виконували студенти, продовжували своє життя на різноманітних художніх виставках та в пам'яті вдячних глядачів. Учитель виховав справжніх фахівців і характерним є те, що деякі з них стали відомими у своїй країні і за кордоном.

Ключові слова: художник, учитель, студент, учень.

Постановка проблеми. Проблема одна – найкраще навчати студентів професіоналізму у роботі над творами мистецтва, добитися звучання композиційного задуму і його цілісності.

Аналіз актуальних досліджень. Дослідження сутності проблеми навчання студентів професійної діяльності, підготовленість їх до самостійного творення, розвитку студента до надання художніх послуг глядачеві, дослідження тенденцій проходження художника від закінчення навчального закладу до роботи поза ним. Проблему досліджують науковці: філософи, психологи, мистецтвознавці.

Дослідження вели науковці, розглядаючи різні ракурси проблеми. Р. Арнхейм, М. Волков, В. Фаворський, Т. Косоурова, В. Лазарев, М. Алпатов, Н. Брунов, М. Гика, В. Ванелов, А. Баришников, О. Кочик, С. Капланов, А. Бенуа у своїх роботах зазначали різні аспекти розвитку мистецтвознавства в різних видах діяльності, а також про відношення «викладач-студент».

Мета статті – показати творчу роботу художника-педагога, з'ясувати стан мистецької освіти окремого підрозділу образотворчості і звернути особливу увагу на приклад самовідданої роботи викладача та його учнів.

Виклад основного матеріалу. Віктор Гонтарів після закінчення ленінградського вищого училища ім. В. Мухіної, приїхавши до Харкова, працював виключно в галузі монументального живопису, тобто, відповідно до спеціальності, здобутою у славетному закладі освіти. З перших робіт він звернув на себе увагу своїх колег і всієї художньої громадськості. Дійсно, ці

твори різнилися високим професіоналізмом, оригінальністю, цілим рядом технічних новинок, витонченим рисунком.

У цей час В. Гонтарів почав визначати мистецьку спрямованість східної України в монументальному живописі, майстер виконує багато творів, його розписи появилися в місті, в області, в Україні, у Росії і скрізь вони вирізнялися прекрасною художньою якістю, але особливою цінністю відзначилася робота в бібліотеці авіаційного інституту. Розпис схематично мав форму підкови, наповненої різного характеру людьми. Робота мала ефектний вигляд і чарувала своїм виглядом усіх присутніх.

Завдяки київській мистецтвознавці Галині Скляренко, яка ознайомлювалася з творами монументалістів, а також завдяки її книзі «Художник і місто» про розпис знала вся Україна.

У своїй біографії Віктор Миколайович зауважує, що станковим живописом почав займатися з 1974 року, що правда, це були поодинокі випадки.

У кінці 70-х років він зробив свою персональну художню виставку, де були пейзажі, переважно майстерно написані трави.

Виставка проходила у приміщенні харківської організації Спілки художників. Глядачі були вражені надзвичайно чіткою характеристикою слобожанських трав, мудрим відбором і прекрасним талантом живописця. Гонтарів відкрив себе глядачам як яскравий живописець. Сюжетні твори були, поки що схожі на монументальні роботи, фігури людей трактувалися як на фресках, але потужний талант робив твори ще більше станковими, пластичність стала ідеальною.

У 1977 році автор став членом Спілки художників. Пауза в роботі над станковими творами була викликана замовленнями на розписи, але згодом Віктор Гонтарів знову розпочав писати творчі картини. Усе більше з'являється пейзажів, зовсім не схожих на великі етюди інших художників. Митець усе частіше їздить до Седніва, де, за звичкою, багато працює і досягає великих успіхів у станковому живописі. Звичайно, художник шукає, ці пошуки знесилюють, але немає кращої перемоги від перемоги над собою.

У комбінаті, де митці отримували замовлення на розписи, роботи не стало. Тому художники здійснювали перехід до станкового живопису. Якщо раніше пленерні заїзди були тільки в Седніві, то тепер міст заїзду стало багато, художників із етюдниками можна було побачити дуже часто. На всеукраїнських художніх виставках етюдів побільшало.

Художники, які творили жанрові картини, також могли поїхати до Седніва, але, в основному, працювали в майстернях. Зате географія виставок розширилася. Спочатку за кордон поїхали одиниці, а згодом – усе більше художників виставляли свої твори в різних країнах світу. Гонтаріва запрошують виставлятися також у різних країнах.

«Перевага художника в можливості зрозуміти природу і значення життєвого досвіду у формі певних образотворчих засобів і таким чином, зробити цей досвід сприйнятним іншими». Якщо третє місце на першому українському бієнале живопису було скоріше харківськими амбіціями Віктора Сидоренка, майже завжди місця віддають київським художникам, то вже твір «Тарасова доля» був справжнім творчим досягненням. Віктор Гонтарів здобув надзвичайно важливу перемогу в Києві. Монохромна робота, до деякої міри ефект, старовинної фотографії з чудовою композицією і цікавим задумом. Віктор Миколайович вмів досягнути цей ефект старовини, а ще прекрасне композиційне мислення, яке робить твір виразнішим і правдивим. Професіоналізм живописця якраз і визначається тим, наскільки органічно засвоїв він основи образотворчих понять, настільки зв'язав він ці поняття у свою свідомість.

Згодом був твір «Байдина дума», де що схожий на попередній, з дуже відомим історичним персонажем, тільки з алегорією птахів, де сокіл убиває голубку. Варто відмітити, козацька тема у творчості автора появляється дуже часто.

Характерними особливостями живопису Гонтаріва є довгі вишукані лінії, елегантні, часто пом'якшені, фарби чисті, колір узагальнений, переливається тоном, де коли зображення зливається з фоном, що надає йому загадковості. Цими витонченими нюансами автор забезпечує своїм творам неповторність, а, значить, оригінальність, постаті людей дуже часто зливаються з тлом і тільки деякі штрихи автора забезпечують формі людини об'єм.

Письмо стримане, часто сіре, акцентним ефектом є деякі вставки яскравих голубих чи фіолетових, подекуди зеленуватих або навіть червоних. Такі прийоми суто гонтарівські, їх в Україні немає, хіба що його ж студенти перейняли.

Буває загально-цілісний настрій синьо-голубого, рожевого чи зеленого. У такому випадку один із названих кольорів формує настрій усієї картини. Кольорових контрастів у автора мало, тільки інколи засвітиться червоне на синьому тлі. Живопис м'який, почуттєвий, часто фігури людей потопують у тоні.

Мислення в художника цікаве, власне, оригінальне, завжди пам'ятає, що «картина є експозицією мислення в композиції почуттєвого образу». І хоча художник стверджує, що він просто грається на полотні, майже в кожній його роботі прослідковується непересічне мислення.

Тонові відношення практично ідеальні, вони вміло розташовані на картинній площині, що надає твору стрункості, довершеності й неповторності. Такими відношеннями якраз і можна перевірити фахові особливості художника, тобто його грамотність і почуттєвість, розуміння ритмічності, а також динамічність або статичність усієї композиції додає їй цілісності і виразності. Виразність композиції залежить від її задуму, а

задуми Віктора Миколайовича народжуються в пошуках, які згодом перетворюються на справжній шедевр.

Звідки, феномен Гонтаріва, чи є на це відповідь? Думається, на це відповідь кропітка і важка праця майстра, що закономірно. Народжений у селі Сотницький козачок, художник знав тих, хто працює на землі, схоже земля давала йому наснагу й сили. Тут жили його герої, тут були до болю знайомі краєвиди.

Віктор Гонтарів – художник-монументаліст, звідси узагальнення, техніка й технологія, культура полотна. Помогло і аналітичне вивчення Діонісія, якого копіював у Фіропонтіві, а ще Джотто, який надихав.

Ще одна важлива деталь – художник навчався в мукіньському училищі, де отримав блискучі знання.

«В. Гонтарів, як вигадливий форміст та концептуаліст уявного світобачення, переробляє свою формулу живописного образотворення, будуючи картину за власно виробленим принципом: «емоція – почуття – ментальна метафора – образотворча метафора – твір – назва – почуття – емоція». Принцип простий: усі тлумачення митець відкидає. Розуміє: мистецтво створено на те, аби відтворювати знаки внутрішнього, спостерігати зовнішнє і говорити мовою мистецтва, про те, що знає справжній «семіотичний» філософ мистецтва – метаморфози життя», – пише Оксана Маричевська. І продовжує: «Насправді, якби відшукати для Віктора Миколайовича метафору, що уособлювала б головні його людські і мистецьки чесноти, то кращої ніж сковородинівське «Світ ловив мене, та не впіймав» важко було би знайти. Одначе, найближче до нього, як здається, метафора таємничого та енерготворчого Протея. А ось як говорить сам художник про себе «Не ставлю перед собою жодних завдань, не оглядаюся в бік теорій чи ідеологем, просто граюсь на полотні».

Принцип підходу до роботи над художнім твором як до гри є дуже важливим, у даному випадку, проходить надзвичайне емоційне піднесення, як під час любих ігор, з'являється азартність, мозок працює швидко і майже безпомилково а в руках і тілі –легкість. Гра для митця-художника тотожна на гри артиста на сцені, якій збуджений і натхнений. Гра, як категорія надзвичайного стану митця, відтворює його емоційну складову. Такий стан з'являється не всім і не кожен день. Таке збудження правильно назвати «стан душі». Викликати ефект гри для пересічного митця неможливо.

Художник сприймає світ, осмислює світ у певній системі категорій, яка є основою інтеграції образотворчого досвіду, а форми визначених образотворчих, стають формами його знань.

«Народження» кожної картини, як би ілюзорно швидко вона не була намальована, підготовлене біографією та складом характеру митця. «Жанровий» або «пейзажний» стрій картини художника визначається неформальними ознаками «чистоти» суміші стилів, а новітньою

тенденцією мистецтва до ренесансної активізації людини, котра усвідомлює своє місце в довіллі. Поруч із ідентифікацією власного акту волі, с пошуком людської ОСОБЛИВОСТІ, Гонтарів прагне чіткіше окреслити обриси власного бачення, особливості СПІЛЬНОТИ, що живе саме на цій землі, особливості свого НАРОДУ».

Люди на картинах Гонтаріва особливі, вони наділені тими властивостями, які близькі автору, за деякими винятками. Усіх великі носи, але обличчя добрі. Як правило, люди сільські, хоча бувають винятки. В основному, вони переживають різні події з життя, з історії, біблейських подій, разом із ними автор також переживає всі етапи їх життя. Жінка з мішком, з коромислом, з лопатою, з велосипедом, з коровою, з козою, з півнем, з дитиною – усе це робота, яку виконує сільська жінка. Автор знав безкінечні турботи жінок, їхні переживання, очікування, біль за дітей, за сім'ю. Він знав їх побут, характер одягу, поведінку в різних ситуаціях. Він знав життя й повадки сільських чоловіків, того, що ріже свиней, що працює на землі, грає на гармошці, пасе корову або косить траву – майже всі люди праці, яким вона необхідна для життя.

Вода у Віктора Миколайовича особлива, їй відведено почесне місце. Вода – чиста, прозора. Зацікавлений підліток, розпростертий, майже через увесь луг, дивиться уважно на своє відображення, вдивляється, як караваджівський Нарцис, але в цього хлопчика інша мета: він вивчає, наполегливо роздумує.

Козак, стоячи на колінах, п'є воду зі щойно витягнутого з криниці відра. Інша картина – «Уклін» – так називається твір, на якому вже автор схилився над святою водою. Вода для Гонтаріва, щось більше, ніж рідина, яку п'ють. Це цілий світ, світ перед яким стають на коліна.

Можна говорити також про талі води, які приносять такі очікувані зміни, зміни на весну. Краса весняних вод особливо заворожує. Автор подає воду від банальних калюж до прозорої води, яка утворилася на сніжному покриві, виблискуючи на сонці.

Говорять, що справжній художник той, який зберіг у собі частину дитинства. Автор дуже відвертий з глядачем, це прослідковується в усіх його творах, особливо в «Прогулянці з музою». Ця відвертість, звинувачення себе в усіх земних гріхах, тільки зовнішня, насправді, художник потребує музи, він, як той, хто ніколи не зупиняється на досягнутому, потребує росту.

Більше, ніж відверта, робота «Боже, як я втомився». Віктор Миколайович, працюючи натхненно й багато, суворий до своєї праці, вимогливий до себе. Митець відчув втому і йому необхідний відпочинок, але художник знову візьметься за роботу, адже життя коротке, потрібно все встигнути.

У голові зріють нові плани, нові задуми, бентежать свідомість, рій думок заповнює голову, вже зріє нове полотно. Задумана нова серія, присвячена Миколі Гоголю. Від роботи повіяло новизною, автор пов'язує класика з Україною, серед улюблених краєвидів: Гоголь стоїть на тлі водоймища, стоїть натхненний, у петербурзькому модному одязі, з «відкритим серцем», а позаду, у воді, русалка. Серце дійсно відкрите, це Віктор Миколайович намалював його червоним поверх одягу. Така умовність зробила письменника доступнішим.

Твір «Гоголь і свиня» викликає усмішку, за каретою, де знаходиться письменник, біжить не зовсім ввічлива свиня.

Гоголівська серія – якісно – новий крок художника, ця серія показала нові можливості митця, його незгасний талант. За цю серію Гонтаріву присудили Державну премію ім. Т. Шевченко.

Віктор Гонтарів вже працював у харківському художньо-промисловому інституті, зразу після закінчення мухінського училища, на кафедрі рисунка, але тепер він очолив майстерню історичного живопису на кафедрі монументального мистецтва харківської Державної академії дизайну і мистецтв, і, з приходом його на посаду, викладання покращилось. Митець віддавав багато сил, щоб навчити студентів розкривати у творах вічні, загально-людські цінності; уміло поєднувати життя минуле й нинішнє в усіх його проявах, а також в емоційно-пластичних образах передавати велич і силу свого народу. Студенти жадібно черпали різні прояви інформації з різних джерел, але особливою була дотичність до контакту з майстром. Адже перед ними була людина з величезним життєвим та мистецьким досвідом.

Віктор Миколайович власним прикладом надихав студентів на творчу роботу і, взагалі, методом його роботи можна було назвати «працюй, як я». Творчі роботи студентів появились на всеукраїнських художніх виставках. Однією з таких виставок була «Україна від Трипілля до сьогодні». Згодом виставки відбулися в харківському Національному художньому музеї.

Принципи творення живописних картин для цих виставок спирається на методи й систему В. Гонтаріва, за його безпосереднім сприянням було створено таку собі слобожанську філію українського монументального мистецтва, а його підґрунтям є національне коріння і сповідування поетично-міфологічних та художніх традицій, які розпочав Михайло Бойчук.

Студентам вдалося опанувати суто гонтарівські принципи образотворчості, їх змістовні інтерпретації і, навіть, чисто суб'єктивне гротескне й іронічне трактування, а також площинну побудову картини. Але були і помилки. Там, де в учителя вишукані силуети, у студентів у таких місцях – чітка графічність. Взагалі, учні частенько бажують усе вималювати, хоча узагальнення в образотворчому мистецтві не менш важливе, ніж подекуди жорстка графіка. При набутті досвіду, а головне, відчуття живопису, у

художників з'являється потреба узагальнення, у такому випадку митець добре відчуває, як зробити цілісною всю композицію: де писати м'яко, де, навпаки, чіткіше; де провести лесування, де писати пастозно.

Завдяки старанням, згодом студентам удається добитися багатьох тих критеріїв, за якими учитель будує свої твори: площинна побудова композиції, асоціативно-міфологічне вирішення, вдале поєднання змістовних акцентів.

Про школу Гонтаріва сказано багато, здебільш позитивного, як і про нього самого. Гордістю любого митця є його учні, які відбулися, як професійні художники. Віктор Миколайович не жалів сил на своїх вихованців, віддавав свій співучий рисунок, фігури, які дивують гнучкими ракурсами; пейзажі мелодійні й образні та загадкові; монументальний живопис, який із виваженою композицією утворює то суперечливі і болісні події громадянської війни, то проблемні ознаки сучасності, то здійснює пластичні ритми, які вражають досконалістю. Учитель навчив, насамперед, розкрити глибину теми, саму сутність її, а вже потім насолоджуватися технічними прийомами й фактурами, учив бачити цілісність композиції, її образність, творити все засобами живопису, який має бути прозорим і насиченим барвами.

Для учнів усе повинно бути важливим в образотворчому мистецтві: чи то тональне композиційне вирішення, чи то посилення декоративної виразності, чи то через безкінечні можливості живопису, чи то через ритмічність твору. А ще змістовність, образність і цілісність твору тощо.

Викладач учив бачити природу – основу основ, уміло вести рисунок, добиватися живописного звучання чи то навчальної постановки, чи творчого замислу, чи багатофігурної історичної картини, де студенти показують свої широкі знання з історії, життя і побуту цілого народу, їх одяг, мирні, або військові дії, падіння або перемоги.

Історичний жанр живопису найскладніший від усіх жанрів, його великі можливості характерні не для всіх художників. Такий жанр підкорився студентам Гонтаріва. Вони вміло доказали, що можуть виконувати будь-яку задачу, яку ставить перед ними вчитель.

Студенти Віктора Миколайовича – народ допитливий, охочий на пошуки, вже тепер видно, що вогнище творчості запалене і багатьох студентів чекає неспокійне, але цікаве життя.

Роман Мінін став відомим ще студентом за велику серію творів, присвячених нелегкій долі шахтарів. Народжений у шахтарському містечку, добре знав усі події, пов'язані з життям своїх героїв. Твори в автора незвичайні, вірніше, незвичайним є оригінальне трактування. Можна сказати, що середовище перебування шахтарів у автора є досить умовним, воно, як і постаті шахтарів, гротескне, це допомогло створити справжню людську драму. Усі твори звучать напружено, глядач повірив у всі дії, створені художником.

Після закінчення Академії, Мінін багато виставляється, бажаний гість усіх мистецьких заходів.

Костянтин Аленінський, на відміну від свого вчителя, у творі вводить велику кількість кольору, хоча твір «Рік 18-й. Україна» – з обмеженою кількістю кольорових переливів. Робота урочисто-трагедійна, наповнена людьми, не дивлячись на всі страхиття війни, автор показує також лірико-поетичні відношення, що здається неприродним, але збагачує роботу різними людськими відношеннями.

Олександр Сердюк у своїх працях повторював принципами побудови твору свого вчителя, особливо в пейзажах, але нема нічого протиправного в наслідуванні улюбленого художника. Автор написав роботу «Булава Кирила Розумовського». У цьому історичному творі, епічному полотні, ще відчувається вплив учителя, але в пізніших роботах Сердюк шукає своє творче обличчя. Він створює багато робіт, веде активну мистецьку діяльність, бере участь у великій кількості мистецьких заходів.

Тепер Сердюк зі своїм почерком, викладач Академії.

Олег Омельченко дуже швидко знайшов нотки власного письма, у його творах спостерігається добре почуття композиції та прекрасного рисунка. Роботи дещо «засушені», не відчувається тієї легкості, яка є в учителя.

Омельченко активний, він викладач Академії.

Учитель все частіше працює зі студентами, за його ініціативою учнями були створенні великі роботи на історичну тему. Ці твори були підготовлені для майбутніх всеукраїнських виставок. Віктор Миколайович готує фахівців до життя поза навчальним закладом, возить до Києва, знайомить із художнім життям столиці. Журнал «Образотворче мистецтво» публікує репродукції їх творів, бере інтерв'ю в окремих учнів, завдяки цим заходам, студенти стають відомими в Україні.

Як уже говорилося, у Харкові було створено слобожанську філію українського монументального мистецтва. З'явилася можливість попрацювати разом монументалістам обох академій: Київської і Харківської. Це провідні викладачі – Микола Стороженко та Віктор Гонтарів – домовилися між собою про співпрацю. Звичайно, виграли всі студенти, вони обмінювалися досвідом, писали спільні роботи, разом відпочивали, знайомилися зі столицею. Віктор Миколайович ніби зріднився зі своїми учнями, які часто працюють і ночують у нього вдома. Студенти із вдячністю відповідають учителю за його турботу, творчо працюють, підвищують свою кваліфікацію.

За вимогою Гонтаріва ескізні пошуки робляться дуже малими, не більш ніж сірникова коробка. Робиться це для того, щоб бачити загальний вид твору.

У Гонтаріва були улюбленими студентами ті, які не жаліли себе заради мистецтва, підвищували свою творчу активність.

Висновки. Віктор Миколайович учив студентів працювати разом над однією роботою, артільно. Студенти стали самостійними фахівцями. Роман Мінін і Ніна Мурашкіна стали відомими, Олександр Сердюк від них не відстає. Ось що він сказав у 2015 році про Гонтаріва: «Мене дивувало в ньому буквально все, і мої спогади про нього дуже позитивні. Він був оригінальною, цікавою людиною... Для нас він був більше, ніж просто викладачем, він, як батько, бачив кожного студента і бажав допомогти. Віктор Миколайович дав нам дуже багато, а головне – «заразив» любов'ю до мистецтва. Він виростив свій сад у мистецтві і його величезне досягнення в тому, що він поділився плодами свого саду!».

Віктор Гонтарів був надзвичайною людиною, визначним художником і блискучим педагогом, його твори щасливі мати музеї, учні його пішли дорогою вчителя, зерна, вкинуті педагогом, вирости і дають плоди.

ЛІТЕРАТУРА

- Арнхейм, Р.(1976). *Искусство и визуальное восприятие*. Москва (Arnheim, R. (1976). *Art and visual perception*. Moscow).
- Даниэль, С. М. (1986). *Картина классической эпохи*. Ленинград (Daniel, S. M. (1986). *The picture of the classic era*. Leningrad).
- Даниэль, С. М. (1986). *Искусство и визуальное восприятие*. Ленинград (Daniel, S. M. (1986). *Art and visual perception*. Leningrad).
- Маричевська, О. М.(2006). *Образотворче мистецтво*. Київ (Marychevska, O. M. (2006). *Fine art*. Kyiv).

РЕЗЮМЕ

Садовский Александр. Художник-педагог Виктор Гонтарив.

Стоит заметить то, что художник-академик, написав многие художественные произведения, которые экспонировались в самых престижных залах в Украине и далеко за ее пределами, художник завоевал огромный авторитет в художественных кругах украинского пространства, лауреат Государственной премии и Золотой медали Академии искусств, он, человек с оригинальным композиционным мышлением и незаурядным талантом, отдавал свой опыт и талант своим ученикам. Работая с ними, учитель добивался качественного создания, которое отвечает всем требованиям нынешнего времени, а главное, сугубо профессионального звучания композиции, которая выходит чувственной и содержательной. Произведения, которые выполняли студенты, продолжали свою жизнь на разнообразных художественных выставках и в памяти благодарных зрителей. Учитель воспитал настоящих специалистов и, что характерно, некоторые из них стали известными в своей стране и за рубежом.

Ключевые слова: художник, учитель, студент, ученик.

SUMMARY

Sadovskyi Oleksandr. Artist-teacher Viktor Hontariv.

The article is devoted to revealing creative work of the artist-teacher Viktor Hontariv, finding out the state of art education, in particular, visual arts. It is noted that the artist created many works of art that were exhibited in the most prestigious Ukrainian and

international galleries. The artist has gained enormous authority in the artistic community of Ukraine; he is the winner of the State Prize and the Gold Medal of the Academy of Arts. He, as a person with original compositional thinking and extraordinary talent, imparted his experience and talent to his students. Working with them, he achieved a quality creation that meets all the requirements of today, and most importantly, a purely professional sound of a composition that comes out sensual and meaningful. The works performed by his students were presented at various art exhibitions and are in the memory of grateful viewers. The teacher brought up real experts and some of them became known in Ukraine and abroad.

Characteristic features of Hontariv's painting are long, exquisite lines, elegant, often softened; colors are pure, generalized, shimmering in tone, where the image blends with background, which gives it mysteriousness. With these subtle nuances, the author provides his works with uniqueness, which means that originality, people's figures often blend with the background, and only a few strokes of the author provide human form with volume. The principle of approach to the work of art as a game is very important, in this case, there is an extraordinary emotional uplift, as during favorite games, gambling appears, the brain works quickly and almost unmistakably, and in the hands and body there is lightness. Playing for an artist is the same as playing for a performer who is excited and inspired. Play, as a category of an artist's state of emergency, reproduces its emotional component. This condition does not appear to everyone and not every day. Such excitement is properly called "state of mind". It is impossible to cause a game effect for the average artist.

Key words: artist, teacher, student, pupil.

УДК 378:793.3

Чжан Юй

Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського
ORCID ID 0000-0003-2993-9225
DOI 10.24139/2312-5993/2019.10/323-334

ОСВОЄННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ХУДОЖНІХ ТРАДИЦІЙ МАЙБУТНІМИ ВЧИТЕЛЯМИ МУЗИКИ І ХОРЕОГРАФІЇ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Мета статті – визначення сутності феномена «освоєння національних художніх традицій» майбутніми вчителями мистецтва. Психолого-педагогічний і мистецтвознавчий підходи до даного явища дозволили встановити, що освоєння художніх традицій – це процес придбання знань про традиційне мистецтво народів світу, а також формування відповідних артистичних умінь і мотивів діяльності. Визначено емпіричний і системно-творчий рівні володіння традиційним мистецтвом. Практичне призначення дослідження – розробка методики освоєння національних художніх традицій у професійній підготовці майбутніх учителів музики і хореографії.

Ключові слова: національні мистецькі традиції, художня освіта, емпіричні та теоретичні знання, творчі вміння, учитель музики і хореографії.

Постановка проблеми і аналіз актуальних досліджень. Одним із найважливіших завдань мистецької освіти є прилучення нових поколінь до традиційних цінностей національних художніх культур. Перш за все,